

SYLABUS**DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024/2025 - 2025/2026***(skrajne daty)***Rok akademicki 2024/2025****1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE**

Nazwa przedmiotu	Środki wyrazu plastycznego
Kod przedmiotu*	5
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Sztuk Pięknych
Kierunek studiów	Sztuki Wizualne
Poziom studiów	Studia drugiego stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	I Rok; Semestry: 1
Rodzaj przedmiotu	Podstawowy
Język wykładowy	Polski
Koordynator	dr hab. Łukasz Cywicki, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Agnieszka Lech-Bińczyska, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	15								1

1.2. Sposób realizacji zajęć☒ zajęcia w formie tradycyjnej☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość**1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)****Semestry: 1 - zaliczenie z oceną****2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Do zrealizowania treści przedmiotu konieczna jest umiejętność czytania ze zrozumieniem, rozpoznawania podstawowych dziedzin sztuki.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C 1	poszerzenie wiedzy i umiejętności z zakresu teorii sztuki
C 2	zapoznanie z teorią plastyczną, językiem sztuki – wizualnym i perceptualnym
C 3	dostrzeżenie zależności pomiędzy wiedzą teoretyczną a praktycznym poznaniem
C 4	poszukiwanie oraz pielęgnowanie własnego sposobu wypowiedzi, oryginalności, indywidualności
C 5	umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w praktycznej pracy artystycznej

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Opisuje i wyjaśnia pojęcia związane z odbiorem wrażeń (np. kreska jako wyznacznik przestrzeni i środek ekspresji) i identyfikacją wizualną, z perspektywą, barwą, kompozycją, światłem i dynamiką w obrazie. Prezentuje reguły i zasady dotyczące wymienionych środków.	K_Wo2
EK_02	Posługuje się teorią plastyczną, językiem sztuki, dostosowuje właściwą terminologię do opisu dzieła sztuki.	
EK_03	Rozpoznaje kluczowych twórców i dzieła charakterystyczne dla poszczególnych kierunków w obrębie zagadnień związanych ze środkami wyrazu plastycznego.	
EK_04	Wskazuje przykłady dzieł konkretnych artystów dla lepszego wyjaśnienia i zilustrowania omawianych problemów w historii sztuki	

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
<p>Wykład 1: Elementy dzieła sztuki – punkt i linia Pojęcie punktu i jego powstanie. Sposoby istnienia punktu. Sposoby otrzymywania punktu w grafice w wybranych technikach. Pojęcie i charakterystyka linii. Linia a płaszczyzna. Rekonstrukcja kreski w grafice. Funkcje kreski w dziele sztuki.</p> <p>Wykład 2: Teoria widzenia Widzenie a świadomość wzrokowa. Widzenie konturowe. Widzenie sylwetowe. Widzenie bryły. Widzenie światłocieniowe. Klucze kompozycyjne – analiza wybranych przykładów z historii sztuki. Pełne widzenie empiryczne.</p> <p>Wykład 3: Warstwa wizualna dzieła sztuki. Kompozycja Czym jest kompozycja? Podstawowe elementy układu kompozycyjnego. Elementy kompozycji przestrzennej, kompozycja płaszczyzny.</p> <p>Wykład 4: Percepcja przestrzeni Pojęcie <i>perspektywy</i>. Badania nad perspektywą i jej rodzaje. Sposoby wyrażenia przestrzeni w obrazie –</p>

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

analiza metod wydobycia przestrzeni trójwymiarowej. Świadome odstępstwa od zasad ścisłego stosowania perspektywy.

Wykład 5: Wartości kolorystyczne w obrazie

Czym jest barwa? Barwa, nasycenie, wartość. Dlaczego widzimy? Badania nad kolorem. Wybrane problemy koloru w historii sztuki.

Wykład 6: Światło jako środek wyrazu plastycznego

Doznanie światła. Światłocień i jego studium. Claro-obscurum. Metafizyka światła w średniowieczu. Światło i cień w teoriach Leonardo da Vinci. Tenebryzm. Luminizm w baroku. Nokturn. Światło w twórczości wybranych artystów. Symbolika światła.

Wykład 7: Ruch i dynamika

Pojęcie ruchu w obrazie. Dynamika w obrazie. Dynamika skosów. Napięcia w deformacji. Kompozycja dynamiczna. Złudzenia ruchu. Kinetic – art. Optical art.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład, wykład z prezentacją multimedialną (komputer, projektor), analiza i interpretacja reprodukcji dzieł sztuki i tekstów źródłowych, praca w grupach, analiza przypadków, dyskusja, pogadanka

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	kolokwium, aktywność na zajęciach,	w
EK_02	kolokwium, aktywność na zajęciach,	w
EK_03	kolokwium, aktywność na zajęciach,	w
EK_04	kolokwium, dyskusja, aktywność na zajęciach,	w

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Student pragnący uzyskać ocenę	
<u>Dostateczną</u> powinien:	<ul style="list-style-type: none">- Opisywać i wyjaśniać pojęcia związane z odbiorem wrażeń i identyfikacją wizualną, z perspektywą, barwą, kompozycją, światłem i dynamiką w obrazie. Prezentować reguły i zasady dotyczące wymienionych środków.- Rozpoznawać rodzaje perspektyw. Nazywać podstawowe schematy kompozycyjne w dziele sztuki.- Przedstawiać i tłumaczyć teorie widzenia (odbiór doznań wzrokowych) i świadomości wzrokowej na przestrzeni wieków.- Wyjaśniać ewolucję zasad perspektywy, analizować wybrane metody wydobycia przestrzeni trójwymiarowej.- charakteryzować wybrane teorie barw oraz ich systematykę od czasów starożytnych po współczesne.- wskazywać przykłady dzieł konkretnych artystów dla lepszego wyjaśnienia i zilustrowania

<p><u>plus dostateczną</u></p>	<p>omawianych problemów w historii sztuki.</p> <ul style="list-style-type: none"> - posługiwać się teorią plastyczną, językiem sztuki, dostosowywać właściwą terminologię do opisu dzieła sztuki. rozumieć wpływ użytego narzędzia (w malarstwie, grafice, rzeźbie) na rodzaj pozostawionego śladu. - uczestniczyć w co najmniej 75% zajęć, <i>(weryfikacja na podstawie listy obecności)</i>; - wykazywać się dostateczną znajomością lektur podstawowych; <i>(wykładowca wyprowadza wnioski na podstawie pracy ze studentami, omawiania kolejnych wynikających z siebie tematów, podczas dyskusji czy zajęć studentów w grupach).</i> - posługiwać się w sposób zrozumiały wiedzą zdobytą podczas zajęć <i>(ocena stanu wiedzy odbywać się będzie podczas egzaminu ustnego oraz na podstawie kolokwium pisemnego)</i> - uzyskać od 45% do 55% z kolokwium pisemnego <p>Powyższe oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w sposób aktywny brać udział w zajęciach; - poszerzać swoją wiedzę o wybrane lektury uzupełniające; - uzyskać co najmniej 56% z kolokwium pisemnego
<p><u>dobrą</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opisywać i wyjaśniać pojęcia związane z odbiorem wrażeń i identyfikacją wizualną, z perspektywą, barwą, kompozycją, światłem i dynamiką w obrazie. Prezentować reguły i zasady dotyczące wymienionych środków. - Rozpoznawać wszystkie rodzaje perspektyw. Nazywać schematy kompozycyjne w dziele sztuki. - Przedstawiać i tłumaczyć teorie widzenia (odbiór doznań wzrokowych) i świadomości wzrokowej na przestrzeni wieków (wraz z najnowszymi osiągnięciami na tym polu). - Wyjaśniać ewolucję zasad perspektywy, analizować metody wydobywania przestrzeni trójwymiarowej. - charakteryzować teorie barw oraz ich systematykę od czasów starożytnych po współczesne. - wskazywać przykłady dzieł konkretnych artystów dla lepszego wyjaśnienia i zilustrowania omawianych problemów w historii sztuki. - posługiwać się teorią plastyczną, językiem sztuki, dostosowywać właściwą terminologię do opisu dzieła sztuki. - wykazywać wysoką frekwencję podczas zajęć, <i>(weryfikacja na podstawie listy obecności)</i>; - aktywnie uczestniczyć w zajęciach: m.in. udział w dyskusji, umiejętność pracy zespołowej; - wykazywać się dobrą znajomością lektur podstawowych; - poszerzać swoją wiedzę o lektury uzupełniające <i>(weryfikacja odbędzie się podczas egzaminu ustnego na podstawie odpowiednich pytań dodatkowych)</i>; - uzyskać od 60% do 78% z kolokwium pisemnego <p>Powyższe oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywnie i w sposób zaangażowany uczestniczyć w zajęciach: m.in. udział w dyskusji, umiejętność pracy zespołowej; <i>(ocena na podstawie obserwacji prowadzącego zajęcia, oraz jego notatek)</i> - wykazywać się bardzo dobrą znajomością lektur podstawowych <i>(wraz z umiejętnością podawania przykładów, cytatów itp.)</i> - uzyskać co najmniej 79% z kolokwium pisemnego
<p><u>bardzo dobrą</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opisywać i wyjaśniać pojęcia związane z odbiorem wrażeń i identyfikacją wizualną, z perspektywą, barwą, kompozycją, światłem i dynamiką w obrazie. Prezentować reguły i zasady dotyczące wymienionych środków. - Rozpoznawać wszystkie rodzaje perspektyw, wyszczególniać typologię złudzeń wizualnych. Nazywać schematy kompozycyjne w dziele sztuki. - Przedstawiać i tłumaczyć teorie widzenia (odbiór doznań wzrokowych) i świadomości wzrokowej na przestrzeni wieków (wraz z najnowszymi osiągnięciami na tym polu). - Wyjaśniać ewolucję zasad perspektywy, analizować metody wydobywania przestrzeni trójwymiarowej. - charakteryzować teorie barw oraz ich systematykę od czasów starożytnych po współczesne. - wskazywać przykłady dzieł konkretnych artystów dla lepszego wyjaśnienia i zilustrowania omawianych problemów w historii sztuki. - posługiwać się teorią plastyczną, językiem sztuki, dostosowywać właściwą terminologię do opisu dzieła sztuki. - wykazywać wysoką frekwencję podczas zajęć, <i>(weryfikacja na podstawie listy obecności)</i>; - aktywnie uczestniczyć w zajęciach: m.in. udział w dyskusji, umiejętność pracy zespołowej; - wykazywać się dobrą znajomością lektur podstawowych; - poszerzać swoją wiedzę o lektury uzupełniające <i>(weryfikacja odbędzie się podczas egzaminu</i>

	ustnego na podstawie odpowiednich pytań dodatkowych); - aktywnie i w sposób zaangażowany uczestniczyć w zajęciach: m.in. udział w dyskusji, umiejętność pracy zespołowej; (ocena na podstawie obserwacji prowadzącego zajęcia, oraz jego notatek) - uzyskać od 80% do 100% z kolokwium pisemnego
--	--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	5
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta m.in. czytanie literatury	10
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	1

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa: Arnheim R., <i>Sztuka a percepcja wzrokowa. Psychologia twórczego oka</i> , Gdańsk 2019. Strzebiński W., <i>Teoria widzenia</i> , Kraków 1974.
Literatura uzupełniająca: Arnheim R., <i>Myślenie wzrokowe</i> , przeł. M. Chojnacki, Gdańsk 2013. Berger J., <i>O patrzeniu</i> , wydawnictwo Aletheia, 2009. Berger J., <i>Sposoby widzenia</i> , Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 2009. Evans G., <i>Historia kolorów. Tajemniczy świat barw</i> , przekł. W. Jeżewski, Warszawa 2019. Frutiger A., <i>Człowiek i jego znaki</i> , Wydawnictwo Do, Wydawnictwo Optima, Warszawa 2003. Gage J., <i>Kolor i kultura. Teoria i znaczenie koloru od antyku do abstrakcji</i> , Kraków 2008. Gillian R., <i>Interpretacja materiałów wizualnych. Krytyczna metodologia badań nad wizualnością</i> , Warszawa 2010. Kandyński W., <i>Punkt i linia a płaszczyzna</i> , Warszawa 1986. Lindsay P., Norman D., <i>Procesy przetwarzania informacji u człowieka</i> , Warszawa 1984. Młodkowski J., <i>Aktywność wizualna człowieka</i> , Łódź 1998. <i>Psychofizjologia widzenia</i> – A. Mączyńska-Frydryszek, M. Jaskólska-Klaus, T. Maruszewski, ASP Poznań, 2001. Rzepińska M., <i>Studia z teorii i historii koloru</i> , Kraków 1979.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej